

Zwin

Dynamische natuur tussen land en zee

ZWIN

Dynamische natuur tussen land en zee

stichting
kunstboek

Natuurlijk landschap
gevormd en behouden door mensenhanden

Mosselen groeien talrijk op de strandhoofden (in de volksmond beter bekend als 'golfbrekers') die dwars op het strand staan. De getijdenzone is een optimale groeiplaats. Mosselen voeden zich met plankton, dat ze met behulp van kieuwen uit het water filteren dat ze in en uit hun schelp stuwen.

De schaalhoren is een slakkensoort die in zee leeft. Ze komt voor op rotskusten en dankzij de strandhoofden is ze ook aan onze kust te vinden. De slak beweegt zich heel traag voort en schraapt plantaardig voedsel van de rotsen. Vaak zijn ze begroeid met zeepokken.

Zeesterren, zoals hier de gewone zeester, zijn bizar uitzijende dieren. Ze voeden zich met schelpdieren zoals de mosselen onderaan in beeld.

Duinen

Vissen

In het ondiepe water van de Zwinuitbreiding zwemmen duizenden vissenlarven van nauwelijks een paar millimeter groot. Het zijn miniatuurscholletjes, die recent zijn uitgekomen uit eitjes die hier in de late winter zijn gelegd. Vrouwtjes schol leggen elk tot vele tienduizenden eitjes, vrij in het water. Nu lijken de vissenlarfjes nog op echte visjes, weliswaar met een wat vreemde vorm. Binnen enkele weken, als ze één tot twee maanden oud zijn, zullen ze een frappante gedaanteontwikkeling ondergaan. Hun vorm zal veranderen en – nu wordt een beetje science fiction-achtig! – het linkeroog zal naar de rechterzijde van de kop bewegen. Het aanvankelijk mooi symmetrische visje ondergaat een metamorfose en wordt een platvisje, dat op de bodem van het water gaat leven. De rest van de lente en de zomer zullen de jonge scholletjes opgroeien in het relatief warme, voedselrijke én veilige water van de Zwinuitbreiding. In het najaar zullen ze richting dieper water in zee gaan. Voor heel wat vissoorten zijn intertidale gebieden zoals de Zwinuitbreiding heel belangrijk als kraamkamer.

Voor platvissen zoals de bot zijn intergetijdengeulen zoals in de Zwinvlakte een belangrijk voortplantingsgebied. Aalscholvers weten dat ook en komen een visje meepikken.

Schorrenzangvogels

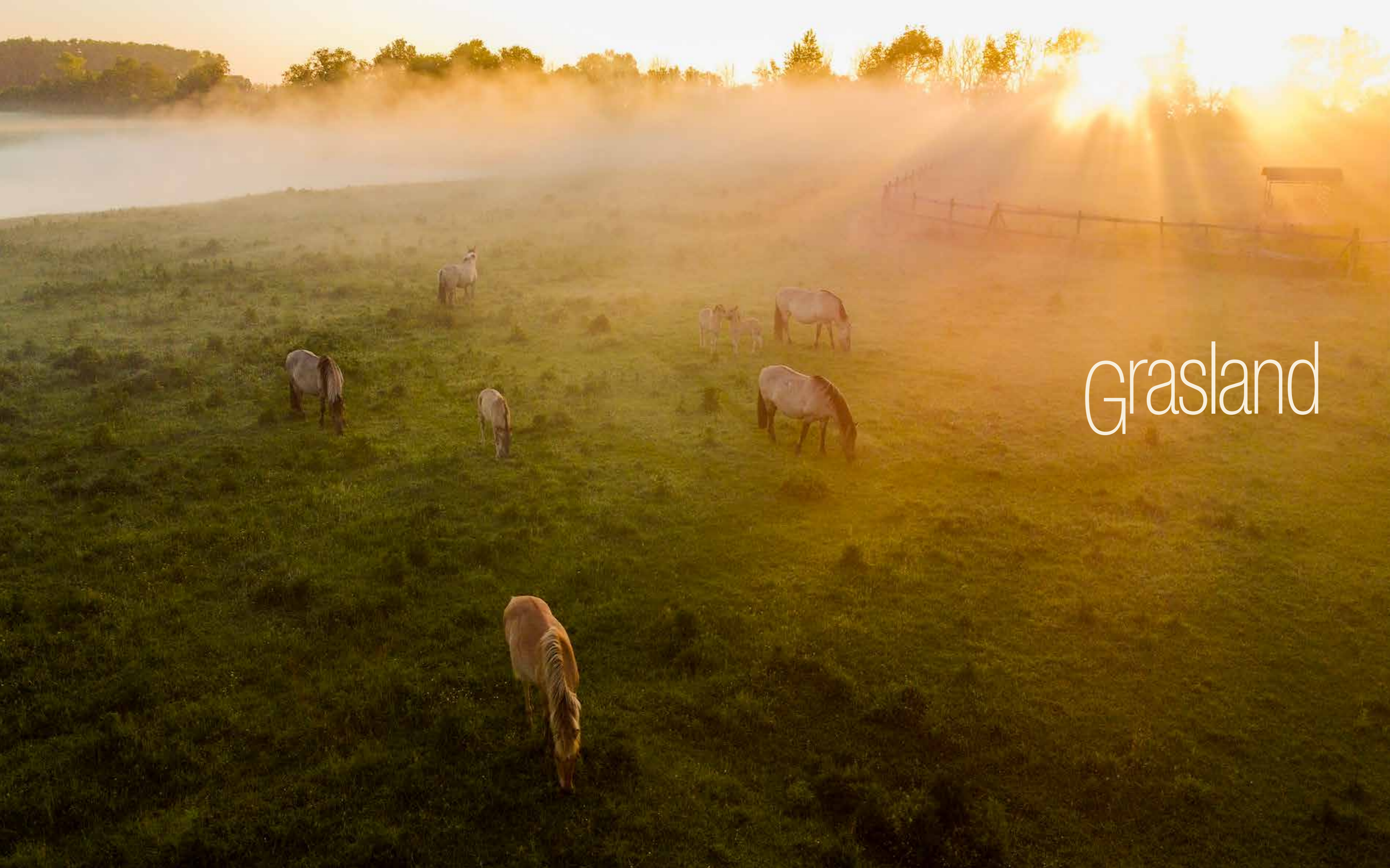
Op een koude decemberochtend hebben de eerste wandelaars de Zwinvlakte voor zich alleen. De vele plantjes van het lamsoor, die de schorre in de afgelopen zomer een prachtige paarse kleur geven, vormen samen met de andere typische schorrenplanten een palet van vele tinten bruin. Van tussen de planten vliegt de ene na de andere zangvogel verspreid op als de wandelaar nadert langs het pad door de schorre. Het ijle roepje met een duidelijke r-klank erin en de schokkende vlucht maakt duidelijk dat het oeverpiepers zijn. Al gauw vormt zich een losse groep van een paar tientallen exemplaren die een paar rondjes vliegt, om dan een eind verder in de schorre in verspreide slagorde weer in te vallen. Een deel gaat zitten op één van de afsluitingen. De open, winderige Zwinschorre lijkt niet meteen een ideale plek om het koude winterseizoen door te brengen, maar bepaalde zangvogelsoorten hebben het hier prima naar hun zin.

De frater is een zeldzame wintergast in de Zwinschorre. Dat was ooit anders, maar de soort is sterk afgenomen door klimaatverandering en minder broedpopulaties in het noorden.

De groepen overwinterende zangvogels in de Zwinvlakte trekken predatoren aan, zoals dit jonge mannetje blauwe kiekendief.

Grasland

Rijkdom aan ongewervelden

Op een warme dag in het begin van de zomer lijkt het alsof de toppen van het grasland bewegen. Honderden vlinders dwarrelen heen en weer. Het zijn hoofdzakelijk bruine zandoogjes, maar ook heel grote koolwitjes en kleine koolwitjes. Bij elke stap die je zet springen sprinkhanen weg. Door de grootschalige intensivering van het landgebruik zijn dergelijke taferelen met grote aantallen vlinders en sprinkhanen tegenwoordig zeldzaam en beperkt tot goed beheerde natuurgebieden zoals het Zwin. Hoewel de aantallen ongewervelden ook hier zijn afgenomen door de sterke invloeden van buitenaf, kan je toch nog een glimp opvangen van hoe ongelofelijk rijk aan ongewervelden het vroeger moet zijn geweest. Ongewervelden maken met voorsprong het grootste aandeel uit van de diersoorten die in het Zwin voorkomen.

Parende vlinders brengen hun achterlijf tegen elkaar, terwijl ze elk de andere kant opkijken. Het Icarusblauwtje is het meest algemene blauwtje onder onze dagvlinders. De soort houdt van korte, grazige vegetatie.

Struweel

poelen

Amfibieën

Het water in de poelen van het Zwin voelt op het einde van maart, na een lange winter, behoorlijk koud aan. Buiten het menselijk blikveld is onder het wateroppervlak echter al heel wat activiteit te bespeuren. Kleine zwemmende draakjes zijn enkele weken geleden naar de poel gekropen. Onder een boomstronk of op een ander beschut plekje hebben ze maandenlang stil gelegen. De eerste lentetemperaturen dreven hen onweerstaanbaar naar het water. Salamanders hebben water nodig om zich voort te planten. De mannetjes van kam-salamander, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander, de drie soorten watersalamander die in het Zwin voorkomen, hebben opvallende kleurpatronen. De mannetjes van de eerste twee soorten hebben bovendien een opzichtige kam die van de rug tot op de staart loopt. Allemaal uiterlijk vertoon dat ze in de strijd gooien om vrouwtjes te versieren. Salamanders paren onder water en leggen er hun eieren. Wanneer de larven later in de lente uit de eieren kruipen, kunnen ze profiteren van het tegen dan opgewarmde water in de poel om zich te ontwikkelen.

De boomkikker is een iconische Zwinsoort. Ze komt nog maar in enkele gebieden in België voor. In het Zwin doen boomkikkers het tegenwoordig uitstekend, dankzij gerichte beschermingsmaatregelen aan beide zijden van de grens.

Natuurbeheer
en natuurherstel

De torenvalk is een frequent zicht in en rond het park.

Als de bezoekers weg zijn en het rustiger wordt in het park behoort een waarneming van een vos altijd tot de mogelijkheden.

De voederhut in het park trekt niet alleen vogels aan, maar ook rode eekhoorns.

